

A' ROMAI TSÁSZÁRI ÉS AP. KIRÁLYI FÉLSÉGNEK
KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indult BÉTSBŐL Szombaton 12. Január. 1788.

*A' félben szakasztott F. Hertzegi Lakadalmi Tzeres-
moniaknak és Pompáknak bővebb le-irások.*

Ezen hónapnak 6-dikán estvéli 7 orator, a' F. Monárkha az házafulandó Hertzegi Párral, Kristina Fő Hertzeg asszony és Albert Hertzeggel, a' részszerént elől, részszerént hátúl ment F. Udvari Rendnek fokoságával, a' Gála köntösben öltözött E. Ts. és K. Testörzöknek 2 felé állott sokosága között az Udvari nagy Templómba menvén, hól a' F. Monárkha edgy arannyal gazdag Baldakhinum alatt az Oltárnak edgyik felénél, a' másíknál pedig Kristi-

na Fő Hertzeg afzfzony' és H. Albert helyet foglalván, a' Fő Hertzegi 2 edgy Pár a' nagy Oltár elcibe állának, és a' Testörző Sergeknek Kapitányai a' Baldakhinum körül maradván, Követekek, Hertzegeknek és Dámáknak jelen-lévő sokosága között a' Pontifikálban öltezett Kolonai Választó - Papi - Fejedelem Fő Hertzeg Máximilián által, 4 más Püspököknek jelen és körül létebben ezen Fejedelmi Pár öfzve-kötteték, és az Ambroisius háládó emléke élnekelteték. Midőn az Oltár előtt álló Hertzeg Afzfzontól azt kérdené a' Papi - Fejedelem az eketésnek szokott formája szerént: hozzá mégyen-e Ites Társúl? A' Hertzeg-afzfzony fordulván a' Monárkhához, ez rá-hagyó jelt ada fejével; ez-után fordulván a' Mátkájához, ez-is hasonló-képpen, és így felele annak-utánna ezen kérdésre. Így menyén végben az öfzve-köttetés, azaz előbbeni mód-szerént a' F. Udvari Palotába visszfa menének, hól a' Spanyol Követné, az ide való Fő Püspök és Kárdinális, a' Magyar-országi Primás és Kárdinális G. Bathyáni Ur ő Eminenziája, a' Követekek, Hertzeg-afzfzonyok és Dámák, a' belső és külső Ministerek, a' Fő Nemefi Rend, valamint a' F. Monárkhának, ugy a' házafuló Párnak szerentsét kívánának. Innen a' F. Monárkha edgy felségesen el-készített szobába menyén a' tudva lévő Fő Hertzegi személyekkel, edgy igen szép musika-szó mellett, a' Fő Nemefi Rendnek udvarlása alatt, mások láttára arany asztali készületekről vatsorálának. Hétfőn dél-előtti 9 orakor a' F. Monárkha, az Ujj-Házós Pár, Fő Hertzeg afzfzony Kriszina és H. Albert a' Kápolnába meg jelenvén, a' már nevezett Kol. Papi Fejedelem által szölgálatott Aldo Misén jelen valának. A' külső és belső városbéli nagy Templomokban ki öfztegáták a' sze-

szegényeknek az ő Felségétől rendelt 6000 arannyokat, ezeknek háladó imádságok után. Estve, az úgy nevezett *Redeut* mulató Palotában, mely Fejedelmi modra ujjonon vala fel-készítve 4500 hivatalos személyek jelenének meg a Bálban, hól a F. Monárkha és a tudva lévő Hertzegek-is jelen valának. 10 orakor, ezen mulató Palotának oldal szobáiban, a F. Ts. és K. Udvari nép udvarlása alatt 24 Táblák terítettének. Az első Tábláról vatsorálának a Monárkhával és a tudva lévő Hertzegi-személyekkel a Kárdinálifok, a Pápa Nuntziusa, a Követek, a Pafsai Püspök a Spanyol Követné és a Hertzeg-afszonyok. A többi Tábláknál valának többnyire Dámák; többnyire a F. Udvari főbb Tifztségekben lévő Méltóságoknak Hites-társai. Ezekén kívül a Bálban lévő többi fokaságnak számára minden-féle ki-gondolható drága sütemények enni és innya-való dolgok mely bővséggel lettenek legyen készen, tsak abból-is ki ki képzelheti, hogy tsak kappanyók 1500-an valának itten az eledelre alkalmaztatva, úgy hogy a kik itt a fors' alsobb grádits fogáról meg-jelenhettek, a kerteket kolbázzsal font *János - Pap* Országában lenni képzelik valamogok, és a Bálnak más-nap 7 orakor leve vége; a midőn, ha a számban vett kávézó ezüst kalánaknak edgynéhány héjjak talált volna lenni, nagyon lehetne a háladatlanságon bámólni. A szabad Komédiákról már irtánk. Szeredán Udvari Bál tartatott, és a Kárdinálifok, a Pápa Nuntziusa, a Követek, külső belső Ministerek és mind a két Nembéli Fő Nemesi Rend *Kristina* Fő Hertzeg-afszonytól és a Kolonai Papi - Fejedelemtől, kik közzül az első A. Belgiumba, a másik Koloniába indulandók, el-bu-tsuzának.

Hadi-Környülállások.

A' Spanyolak az Algiriakkal tartott azon hofz-
szas háborujoknak, melynek végét alig érhetik vala,
50 ezer Piástereknek hathatos segittségek által, a'
mostan élő fő Török Kormányazonak élete végéig
véget érvén, edgy-más között tsendes békefésében
élni iratnak. — A' Varsovból jött Levelek-szerént
az Ukrániai Tartományokban olly nagy gabona szuki
vagyon, hogy pénzen sem találhatni; a' honnan na-
gyon erősítik, hogy az itten fekvő Muszka Tábor-
is innen minden órán más-felé indul. Itt még ed-
dig a' Lengyel-szélek a' magok ellenséges szomszéd-
jaiktól igen keveset mondatnak szenvedteknek lenni;
de a' Mohilov és Kotzim-felé indult *Tatárkhámnak*
és ennek pusztító fáska-fergének közelgetése nem kis
előre-való szorgalmatofságot okoz a' Lakosoknak. A'
Muszka Tábornak erősítésére rendeltetett fergek szün-
telen Kis Orosz-ország-felé közelittenek éppen azon
mértékben, melyben az egész Tábor *Otzakov* és
Moldova-felé közelget. — A' Prágai Levelek-sze-
rént azon 4 Tseh-orzági Bataliomok, mellyek nem
régiben a' Magyar-orzági Táborhoz indulni parantsó-
latot vettek vala, már indulnak; és a' Prágában
lévő fő-hadi Tüzi Mester *Vojta Ur*-is ugyan azon
rendelést vette; hogy az I-ső Pattantyus Régimen-
tel Béts-felé induljon; melyből minden Politikusok
azon a' részén tökéletes tsendességet reménylvén,
más-felől annál keményebb tüzek' gyuladását képze-
lik magokban. Azt írják némely Levelek, hogy
csak edgy Párisból jövő Kurirnak meg-érkezésére
várakoznék a' háborunak ki-hirdetése, mely minden
órán érkezendő félben volna. Azon 8 ezerből álló
F. Tsászári-fergetske, mely a' Száva vizén *Lytkánál*
a'

a' Török földére kerefztül ment, meg-érkezése után edgy Dobos által jelentette a' *Banyalúcai* Komen-dánsnak, hogy ezen F. Tsászári Katonák semmi el-lenséges szándékkal nem vólnának, hanem csak bi-zonyos által-járó szoros-hellyet foglaltanak légyen-el, hogy a' F. Ts. és Királyi határ-szél annál na-gyobb bátorságban lehessen. — A' Konstantzina-polyból Dec. 5-dikén indúlt *Levelek*, mellyek a' rendes időn túl (kéttség-kivül az alkalmatlan utak mi-att) már 7 napokig késnek, még meg-nem érkez-tenek, és nagy kívánsággal váratnak; mivel ezek által nagy hirekről fogunk tudosittatni. — Dec. 24-dikén a' Bukovinai széleken lévő Huszároknak indu-ló parantsolatjok vala. Az indulandó feregnek szá-ma 15-ezernek iratik lenni; de hová, mikor és mi-végre, arról nem tudosittattunk. Az író csak ennyi-ről emlékezik, hogy a' *Tatórok-is* sűrűn mutogot-ják magokat, és mint edgy 30-ezeren lehetnek Mól-dovában; de bizonyos számokat nem tudhatni; mi-vel szüntelen jönnek és mennek. Kaminiekből írják, hogy a' mely F. Ts. és K. Sergek a' Lengyel föld-re olly véggel mentenek vala által, hogy a' *Muszka* fergekkel magokat öfzve-foglalják, viszsa jörte-nek, kéttség-kivül azért; hogy a' *Maszákák* nyomul-nak közelebb, 's nem szükség, hogy a' *mijcink* kö-zelittsenek feléjtek. Más-felől az-is könnyen meg-eshetik, hogy azon helyen-is szükség lészzen ezen Sergekre; mivel Gallitziának éppen Mól-dovával ha-táros *Sniátin* nevü várofsából jött hirek-szerént, a' múlt hónapnak 18-dikán edgy *fietve* jött *Követ*-által tudosittatván a' *Kotzimí* *Bassa* arról, hogy Dec. 4-dikén *Belgrádnak* számos váratlan vigyázaton állói lettenek légyen-!-!- haladék-nélkül hadi Tanátsot gyűjtött, és azoltától fogva nagyobb számmal mutogotják mago-
kat

kat a' Tatárok, mint addig, és ha nyilvánosságos tsatára nem került-is a' dolog, a' nép szüntelen-való mozgásban és vigyázatban tartatik. Ezen tudósítók-szerént a' *Barkó* és *Tsáfzár*. Hufzár fergek-is meg-tértenek onnan, a' hová indittattanak volt, és Moldova-felé vették uttyokat. — Az ellenséges határ széleken keresztül menő és jövő Levelek minden felől igen nagy vigyázat alá tétettek. Edgy néhány napokkal ennek előtte Belgrádban a' Törökök között az a' hir terjedett-el, hogy a' tulva lévő Hitefzegett *Kótz*i igen nagy Táborral volaa utban Belgrádnak oltalmazására. Ha ez a' maga fergeit olly könnyen meg-elégithetné, mint *Mojzes* az Izrael fiait a Pusztaban, ugy többet hihetnénk ezen hirnek; de itt fokkal szűkebb a' *Profont*, mint az Arábiai Pusztaban a' *Manna*.

Hazánkbeli Tudósítások. — Edgy Felsőleges Királyi Rendelés szerént a' kova tanítókknak és készítőknak érdemek szerént való jutalmak rendeltettek. A' probára bé-küldendő kovák, minden szükséges módon meg-fognak próbáltatni, mellynek alkalmatosságával nevezetesen vigyázat foglenni ezen következő punctumokra; hogy vallyon a' föld színéről való-é a' kovának készitendő kövek, vagy pedig belőlről a' földből; tanáltatnak e' benne jó méjj és széles erek; melly-szerént alkalmasok e' arra hogy katona Flintákba való kovák készitethessenek belőlők; és könnyen készitethetnek-é-el; mert különben ha nagy bajjal foragtatnak és pulléroztatnak-ki, igen drágába kerülnek. Buda 4-lik Dec. 1787. — A' Nyitrai T. Prépost Gr. Révay János Ur, a' m. h. 26-kán tévé-le a' Magyar-orizási K. Hellytartó Tanátsnál mint *Szepesi Püspök* a' m. h. hitét. — Budánál edgy *Sergetske* utazott le-felé, melly-

mellyről a' modatik, hogy edgy prédáló Sereg fogna belőlle formáltatni; sők eddig szolgálat nélkül fizetést fogott Tisztek tanáltatnak benne, kik ezen a' módon szánták-el magokat a' hazájok mellett való szolgálatra: mint edgy 600 emberekből fog ki-telni ezen Sereg. — Azt mondják, hogy *Selim* a' Török *Thronus*nak jövendöbéli Ura a' Tsáfszánt nagyon kérte volna, hogy 80-ezer emberrel Belgrád' alá mehessen; de néki meg-nem engedtetett. — Ide Poforba Ujj-elztendő' napján nagy Musika szóval, edgy Sereg ujj Rékrúták érkezének Sopronból. A' hidtsínálokat minden nap szedik. — Minden itt körül belől fekvő Lovas-Régimentek induló félben vannak. A' könnyü-lovasok mejj-vasat, a' terhesek pedig mejj és hát-vasat fognak venni. — Edgy Frantz Utazó jött nem régen Konstantzinápolyból *Zenilin* felé Bétsbe. Ez azt beszéltette, hogy a' Török-földön Belgrádig minden utak telyefek köborló, foltogató, rendetlen Török-katonasággal, kik miatt az Utazónak igen veszedelmes állapotjok. Ellenben f. m. mit szebbet, rendesebbet és gyakorlattabbat nem látott a' Német-Tsáfszánti-Seregeknel. — A' Sántzások már tellyes számmal vagynak és Péterváradra gyűlnek. A' F. Ts. és Királyi-széleken lévő Kordon 1800 a' keményen töltett ágyukkal és azokhoz tartazó minden-féle kiegészítéssel vagyon meg-erősítve, és az n. j. indulásra parantsolatot vett Sergeket ide számlálván 215-ezer fegyveresekre mégyen az Tábornak száma. A' Lombárdiai F. Ts. és K. utban lévő Sergek minden órán Horvát-ország-nak *Károly-vár* nevű erősségébe és *Jástrovitza* várának. A' múlt hónapnak 27-dikén belső zenebona támadott vala Belgrádban a' nép között. Edgy *Déli Akhmet* nevű Bafsa jelenvén-meg ottan, ki-
 már

már régtől fogva azzal bizelkedik a' Török Udvar-
nak, hogy ő Belgrádnak a' Bánát-felől való részét
a' maga népével egyedül fogná meg-oltalmazni, ész-
re-vette a' Belgrádi Nép, hogy ezen Bafának az
Ötse a' Skutári pártott ütött Bafának Fő-hadi Tiszt-
je, kinek Táborában más érdemes Muzka Tisztek-is
találtnak, és nagyon félnek, hogy ezen Skutári
Bafsa a' Muzkának a' Török ellen hatalmas szögá-
latot fogna tenni, ezen Bafát fogságra tették nem
csak őtet pedig, hanem még a' Belgrádi *Testedárt*-is,
ki ezen Bafát alaton forsból a' maga munkáitól
által emelte vala ennyire, magának a' Bafának há-
zában meg-támogták és fogságba tették és fok el-
tendőkől fogva folytatott hivataljáról számot kérnek.
(A' *Testedár* edgy Bafaságnak Tsászári kints-tartója.)

A' közönséges és Ország-utaknak árendája vég-
zódik, és a' F. Tsászár azoknak Árendánfaiól ki-
vánnya, hogy éppen olyan állapotban mondjanak-
le rollok, mint a' mibenben kezekhez vették volt
azokat. — Edgy Bétsi Levél azt mondja, hogy
eddig nem mérte, de már most mint bizonyos kü-
föből került dólgot közli Olvasóival, hogy a' *Bava-
riai Palatinátusban* a' Pabi Rend a' Főbb Erfektől
fogva az alatonabb Barátokig ki-vévén a' Kárdiná-
lifokat, a' Pápanak Levele által köteleztetik 1788-tól
fogva 12 esztendők alatt, a' Tartomány Urának
minden vagyonyjáról az Isteni-szólatához tartozó e-
dényeken kívül tizedet adni esztendőnként. — Pé-
terváradon, Temesvárt és más helyeken a' Vérbis
kezdett némely tudosítáfok-szerént erőssen uralkodni,
melynek gyógyításában a' *Székel*i Ur pora igen hasz-
nosnak mondatik; noha a' Doktorak minden módon
ellenzik, így szólván: ez orvafok tanátsa nélkül
készült orvafság, és így veszedelmes; azonban ennek
hasznát mindenütt nagy előmenetellel tapasztalják.